

DORDRECHT EN DE BIESBOSCH

Dinsdag 19 mei 2026

Die Hollanders toch

Hoe die Hollanders het water nog niet beu zijn, den Here is het wijs. Wellicht vind je het vreemd dat ik over Hollanders praat. Zo vreemd is het niet om 2 redenen. Vooreerst liggen Dordrecht volledig en de Biesbosch deels in Zuid-Holland. Daarnaast gebruiken we toch “Holland en Hollander” voor het geheel. Toch niet helemaal juist. De Biesbosch ligt op de grens van en gespreid over Zuid-Holland en Noord-Brabant. Noord-Brabant zul je wellicht vragen, komt wel erg ver in het Westen van Nederland. De provincie Noord-Brabant pakt inderdaad bijna heel het zuiden in, behalve Zeeland en de (vroegere) eilanden, en Limburg aan de andere kant. Zeeland en Limburg zijn eerder kleine provincies, en Noord-Brabant de grootste. 't Is maar dat je het weet.

Water, je kan er niet naast kijken in Nederland, en vooral Zeeland en Zuid-Holland zitten er mee opgescheept. Ze hebben is heel hun geschiedenis altijd met water te doen gehad. Zowel

met rampen als met zee- en waterkering, en handel overzee. Soms is het alsof die Hollanders het leuk vinden over zoveel water te beschikken. Zelfs onder zeeniveau staan ze bijna met hun voeten in het water. En van schepen gesproken, hoeveel Nederlanders zouden géén boot hebben?

Je kan je bijna niet voorstellen dat 18,41 % van de oppervlakte van Nederland bestaat uit water. Dat men er watermolens had om water weg te pompen uit laaggelegen gebieden, soms onder zeeniveau. 26 % van Nederland ligt onder zeeniveau, of net op of boven zeespiegel en daardoor kwetsbaar zijn voor overstromingen. Moet er nog water zijn?

Rampen hertekende Nederland

Meermaals in de geschiedenis stonden wind en getij in de “goede” richting en peil om steeds opnieuw de kustlijn, de eilanden en grote delen van het binnenland te hertekenen. 1421, 1424, 1404 waren beruchte vloed, zelfs in het gebied dat nu West-Vlaanderen is. Ook later is er vaak rampspoed en watersnood geweest. Dorpen van de kaart geveegd, kustlijnen verlegd, eilanden gevormd of verzwolgen. Mensen en vee verdronken. Gravin Margaretha van Male en haar zoon Jan zonder Vrees, hertog van Bourgondië, legden de Graaf Jansdijk aan als zeewering. Bestaande dijken werden ook verbonden tot één grote dijk van het noorden tot het zuiden van het graafschap.

Aan water, maar ook aan rivieren geen gebrek in Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant. De Schelde, de Maas, de Rijn. Sommigen krijgen onderweg in Nederland nog eens vertakkingen en andere welluidende namen zoals de Waal, Hollands Diep, Haringvliet, Nieuwe Merwede, Boven Merwede, Beneden Merwede, Nieuwe Maas, Lek, Amer, Wantij, Ruigt, Gat van Paulus, enz.. En de Oosterschelde is dan nog “afgedijkt” en bijna een binnenmeer.

Dordrecht zelf nu ligt aan de Wantij, de Beneden Merwede en de Oude Maas. Hier splitst zich de Merwede in de Noord en in de Oude Maas. Zuidoost, ietwat onder Dordrecht tussen Maas en Waal ligt de Biesbosch. Boven de Nieuwe Merwede ligt Dordrecht en het Dortse Biesbosch in Zuid-Holland. Het Nationaal Park De Biesbosch, waar wij met Neos een verkennende vaartocht maken, ligt in Noord-Brabant.

Ik hoop dat je nog mee bent. Ik in elk geval heb er moeite mee met die wisselende namen. Wellicht omdat de Hollanders er zelf niet meer aan uit geraakten, uit die vertakkingen en namen. Anderzijds is het natuurlijk slim en efficiënt om al die stukken water elk een eigen naam te geven. Dan weten jij en de anderen ten minste waar je op het water bent. Want je moet maar eens motorpech hebben, je peddel of je zeil verliezen, en mee met de stroom richting Noordzee drijven, of zelf het noorden kwijt of buiten westen zijn. Ach ja, meld je dan, ik vaar op de Waal, ben bijna in de Nieuwe Merwede om in het Hollands Diep terecht te komen. Nou, waarom het gemakkelijk maken als het moeilijk ook kan. Die Hollanders toch.

Dordrecht

Na een voorspoedige rit door de Liefkenshoektunnel rijden we, na de Moerdijk overschreden te hebben, Dordrecht binnen. Onderweg heeft de gids al heel wat verteld; teveel om hier

neer te pennen. Dat is natuurlijk het voordeel van mee te zijn op dagtrip. Veel is te vinden op Wikipedia natuurlijk. Dordrecht is de oudste stad van Holland, een havenstad ook. Ligt nu wat verder in het binnenland en is op havengebied maar een lilliputter tegenover de wereldhaven Rotterdam.

Dordrecht heeft een mooi historisch centrum uit zijn rijk verleden. . Veel oude huizen in de historische binnenstad, uit vervlogen tijden, vooral 17de en 18de eeuw, zijn bewaard en goed onderhouden. Bijzonder zijn de huizen met de eigen Dordtse gevelstijl. Zo'n 900 "rijksmonumenten" en 1000 gemeentelijke monumenten zijn aanwezig. Op die meidag in de week is het vrij rustig in de binnenstad. Omdat Dordrecht tussen brede waters ligt, zegt men wel eens dat Dordrecht een "eiland" is. Wij, die Brugge "gewoon" zijn, weten dat niets aan de binnenstad van Brugge kan tippen. En toch heeft Dordrecht iets leuks, iets typisch Hollands, iets liefs en kleins, terwijl het nu omgeven is door reusachtig veel water, industrie, veen, en natuurgebieden. Denk vooral niet dat je dronken bent als je naar de Grote Kerk kijkt, want die staat meer dan 1 meter scheef door de drassige ondergrond. Daar hij overhelpt heeft men het nuttig geoordeeld om er geen spits meer op te zetten. Je weet maar nooit. Niet alleen de toren staat scheef. Ook veel gevels van huizen neigen ietwat naar voor. Wellicht niet om voorbijgangers te groeten.

Bootje varen in de Biesbosch

Na een vlotte en smakelijke lunch gaat het richting Biesbosch in Noord-Brabant, over de Nieuwe Merwede naar Drimmelen waar we de boot op gaan. De Zilvermeeuw 2. Een bovendeck in open lucht. Twee binnen dekken waar je rustig kan genieten van de soms

moelijk verstaanbare uitleg door het levendig gepraat van de bootgangers. Genieten ook van een, uiteraard te betalen, drankje of versnapering. En genieten van de intussen meegereide regen. Zelfs in de regen vooraan op het bovendek geniet je van de stilte en het zacht geruis van de regen. De motor achteraan hoor je niet. De cockpit is ook op het bovendek. Tot onze verrassing heeft het schip geen roer, maar een kleine joystick om te manoeuvreren. Zo'n schip besturen met 2 vingers. Als dat maar goed blijft.

Ik denk dat de mond van iedereen is opengevallen van verbazing over zoveel prachtige natuur. Zo'n Natuurpark, steeds in verandering door getijden en stroming, door fauna en flora, slikplaten, kreken, het grootste zoetwater getijdengebied en een bijzonder waardevol ecosysteem. Het is precies een doolhof. Verlies daar maar niet de weg, pardon de vaart. Je kan er ook als toerist een klein bootje huren en genieten, en nog eens genieten. Er liggen, afgesloten voor de mens, ook een aantal spaarbekkens als drinkwaterreservoir. En belangrijk: de otter heeft in de Biesbosch vrij spel.

Die Hollanders weten ook wel hoe je het best geniet van zo'n vaartochtje. Met een vaart die je stapvoets mag noemen, gleden we door soms erg nauwe en dan weer brede vaargeulen.

Het moet een reusachtig werk geweest zijn om dat in te richten en dagdagelijks ook te beheren. Mijn hoed of eerder mijn petje af voor zo'n realisatie. Natuurlijk, ze hebben het te danken aan de grilligheid van de natuur, weer en klimaat, maar je moet het ook onder controle krijgen. Nederig zijn ze wellicht wel, als je weet dat je de wet van het water kan begrijpen, dat ten langen leste nog altijd de baas is. Water, het lijkt klaar als pompwater, maar toch doe je er niet mee wat je wil.

Nog dit: er is het grote Nationaal Park. Daarnaast zijn er ingepolderde delen die voor landbouw dienen. Anderzijds zijn er delen die men ontpolderd om terug aan water en natuur over te leveren. De huizen en boerderijen die erin staan, vind je op terpen. Het ontpolderde gebied is toegevoegd aan het Nationaal Park.

Even vlotte terugreis bracht ons om 20 uur thuis in Sijsele.

Water in de woorden van een gedicht

Ooit schreef ik een gedicht over en voor een schilderij van een vriend. Het thema was een stroom van "water". Misschien past het hier om stromend water te verbinden met ons, mensen. Geniet van de woorden, zoals je kan genieten van lijn en kleur op een schilderij.

*Het leven is als water
dat een berg uitschuurt
vallei en bedding maakt*

*Het water zoekt zijn weg
draagt zand en bergpuin mee
draagt vissen en geeft leven*

*aan bomen en gewassen
laat alles groeien
voert boot en mens
versnelt, versmalt, vergroot*

*Het leven als een stroom
het zoekt zijn weg
het leert, ervaart, voelt
en denkt te heersen*

*tot het leven steeds opnieuw
beseft, erkent
dat het ondergaat
en toch, zich nooit
zomaar laat doen*

*Hebben en zijn
je denkt te hebben ...
maar hebben doe je niet*

*je denkt te zijn ...
maar je bent niet
wie je denkt te zijn
je bent niet
wie de anderen
denken dat je bent*

*en morgen ben je anders
dan vandaag
morgen
is niets hetzelfde meer*

schilderen is genieten

*van licht en donker
in de betovering
van een avond en het water*

*Geniet met open mond
van de kleur en kracht
Het zien, het horen
het ruiken en het voelen
van de fonkeling van water
maakt het genieten zo intens*

Will Verniest ©

**Boudewijn De Groot heeft in zijn machtig repertoire
ook een lied waarin Maas en Waal wordt vernoemd.**

*Onder de groene hemel in de blauwe zon
speelt het blikken harmonie orkest in een grote regenton.
Daar trekt over de heuvels en door het grote bos
de lange stoet de bergen in van het circus Jeroen Bosch.
En we praten en we zingen en we lachen allemaal,
want daar achter de hoge bergen
ligt het Land van Maas en Waal*

Om te besluiten:

Moet er nog water zijn?

Dit hoef je nu die Hollanders, of zijn het Waterlanders, niet meer te vragen...

Tekst: Will V. en Wikipedia

Foto's: uit een overvloed van Will, Bernadette, Myriam en Boudewijn